

**Advies Natuurwaarden boerderij Toen te
Heeg**

Advies Natuurwaarden boerderij Toen te Heeg

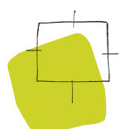
Inhoud

Rapport met bijlagen

6 februari 2009

Projectnummer 285.35.07.35.00

Ideeën voor een plek

Inhoudsopgave

1	Samenvatting	3
1.1	Aanleiding onderzoek	3
1.2	Soortenbescherming	3
1.3	Gebiedsbescherming	4
2	Inleiding	5
2.1	Procedure	5
2.2	Soortenbescherming	5
2.3	Gebiedsbescherming	6
3	Beschrijving van het plangebied	9
4	Natuurwaarden	11
4.1	Beschermde gebieden	11
4.2	Soortenonderzoek	12
4.2.1	Vaatplanten	13
4.2.2	Zoogdieren - vleermuizen	14
4.2.3	Zoogdieren - overige	16
4.2.4	Vogels	17
4.2.5	Amfibieën	18
4.2.6	Reptielen	19
4.2.7	Vissen	19
4.2.8	Dagvlinders	20
4.2.9	Libellen	21
4.2.10	Overige ongewervelde soorten	21
5	Conclusie	23
5.1	Gebiedsbescherming	23
5.2	Soortenbescherming	23
6	Bronnen	27
6.1	Veldbezoek	27
6.2	Media	27
6.3	Gegevens	28
6.4	Literatuur	28

Bijlagen

Samenvatting

1.1

Aanleiding onderzoek

Er bestaan plannen om de locatie "Toen" te Heeg her in te richten met recreatiewoningen en insteekehavens. In het kader van de Flora- en faunawet is een onderzoek uitgevoerd naar de aanwezige natuurwaarden in het gebied. Tevens is gekeken naar de effecten op beschermde gebieden in de omgeving.

1.2

Soortenbescherming

Voor de in het kader van de Flora- en faunawet relevante soortengroepen is in tabel A. aangegeven of mogelijke verbodsovertredingen worden verwacht en welke vervolgstap dient te worden genomen.

Tabel A. Verbodsovertredingen en vervolgstappen beschermde soorten Flora- en faunawet

Soortengroep	Verbodsovertreding van beschermde soorten in het plangebied	Vervolgstep
Flora	-	-
Vleermuizen	-	-
Overige zoogdieren	Aardmuis, gewone bosspitsmuis, haas en egel.	Geen, vrijstelling
Vogels	Enkele broedvogels	Geen, indien bij de werkzaamheden rekening wordt gehouden met het broedseizoen
Amfibieën	Bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander.	Geen, vrijstelling
Reptielen	-	-
Vissen	-	-
Dagvlinders	-	-
Libellen	-	-
Overige soorten	-	-

1.3

Gebiedsbescherming

Beschermde gebieden in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur liggen op een voldoende afstand van het plangebied, zodat gezien de aard van de ingrepen geen negatieve effecten te verwachten zijn. De activiteit is op het punt van de gebiedsbescherming van de Ecologische Hoofdstructuur niet in strijd met het Streekplan Fryslân 2007. Voor deze activiteit is ook geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 nodig. Aangezien het nabijgelegen Habitatrichtlijngebied Oudegaasterbrekken, Gouden Bodem en Fluessen nog niet definitief is aangewezen en het deelgebied Gouden Bodem niet samenvalt met een Vogelrichtlijngebied, is de gemeente Wymbritseradiel vooralsnog het bevoegd gezag voor deze beschermde gebieden. Dit betekent dat de gemeenteraad van Wymbritseradiel in het vaststellingsbesluit zelf een expliciete beschrijving van de afwegingen over het plan moet opnemen.

Inleiding

2

2.1

Procedure

Om de locatie Toen te Heeg in de gemeente Wymbritseradiel herin te richten met recreatiewoningen en insteekhovens, dient een bestemmingsplanprocedure gevoerd te worden. In dit kader is het noodzakelijk een onderzoek uit te voeren naar de aanwezige natuurwaarden in het gebied (soortenbescherming en gebiedsbescherming). Voorliggende rapportage geeft dit onderzoek weer.

2.2

Soortenbescherming

Op 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. Het soortenbeleid uit de Vogelrichtlijn van 1979 en de Habitatrichtlijn van 1992 van de Europese Unie is hiermee in de nationale wetgeving verwerkt.

Achter de Flora- en faunawet staat het idee van de zorgplicht voor in het wild levende dieren en planten (zowel beschermde als onbeschermde) en hun leefomgeving. Die zorgplicht houdt in ieder geval in dat iedereen die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen heeft voor flora of fauna, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten. Diegene moet alle maatregelen nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden verwacht om die nadelige gevolgen te voorkomen, zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken (artikel 2).

ZORGPLICHT

Volgens de Flora- en faunawet is het verboden om beschermde planten te verwijderen of te beschadigen (artikel 8), beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen (artikel 9) of opzettelijk te verontrusten (artikel 10) en voortplantings- of vaste rust- en verblijfplaatsen te beschadigen (artikel 11). Ook het rapen of beschadigen van eieren van beschermde dieren is verboden (artikel 12).

Beschermde zijn de inheemse zoogdieren (met uitzondering van huismuis, bruine rat en zwarte rat), alle inheemse vogels, amfibieën en reptielen, sommige planten, vissen, vlinders, libellen, kevers en mieren en rivierkreeft, wijngaardslak en Bataafse stroommossel. Deze soorten zijn vermeld op lijsten die zijn gebaseerd op het Besluit aanwijzing dier- en plantensoorten Flora- en faunawet. De verboden in de artikelen 9, 10 en 11 gelden niet voor mol, bosmuis en veldmuis. Ook gelden ze niet voor huisspitsmuis als deze zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevindt.

SOORTENBESCHERMING

BESCHERMINGSREGIMES

Op 23 februari 2005 is de AMvB 2004 betreffende artikel 75 van de Flora- en faunawet in werking getreden. Deze AMvB deelt de in Nederland beschermde soorten in drie beschermingsregimes in. In de 'Lijst van alle soorten beschermd onder de Flora- en faunawet' worden de soorten ingedeeld in tabellen (zie ook bijlage 7).

- Algemene soorten (in dit rapport aangegeven als 'soorten in tabel 1'). Voor deze soorten geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen vrijstelling voor de verbodsbepalingen genoemd in de artikelen 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet.
- Overige soorten (in dit rapport aangegeven als 'soorten in tabel 2'). Voor overige soorten en vogelsoorten geldt eveneens een vrijstelling bij ruimtelijke activiteiten, mits de activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit goedgekeurde gedragscode. Zolang geen gedragscode is opgesteld, moet voor verstoring van de soorten uit tabel 2 ontheffing worden aangevraagd.
- Strikt beschermde soorten. Bijlage 1-soorten van de AMvB 2004 en bijlage IV-soorten van de Habitatrichtlijn (in dit rapport aangegeven als 'soorten in tabel 3').
- Voor deze soorten geldt in principe geen vrijstelling. Voor verstoring van deze soorten en van vogels kan slechts onder bepaalde voorwaarden ontheffing worden verleend.

HABITAT

De Flora- en faunawet beschermt individuele exemplaren van een soort en vaste rust- en verblijfplaatsen van diersoorten. Voor een goede instandhouding van een diersoort is echter ook behoud van foerageergebied en migratieroutes nodig. Dat wordt in dit rapport ook meegewogen.

Deze aspecten worden in de nieuwe interne handleiding van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit ook overwogen bij de besluitvorming over ontheffingverlening.

RODE LIJST

In dit rapport wordt tevens aandacht geschonken aan soorten van de Rode lijst. Hierop staan Nederlandse soorten die bijzondere aandacht nodig hebben. Deze soorten worden bedreigd, zijn zeldzaam of erg kwetsbaar of nemen sterk in aantal af (zie bijlage 6). De Rode lijsten zijn officieel door de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit vastgesteld (Besluit Rode lijsten flora en fauna, november 2004). Veel rode lijstsoorten (vooral planten) worden echter niet door de Flora- en faunawet beschermd en hebben daardoor geen duidelijke juridische status.

2.3

Gebiedsbescherming

Naast het soortenbeleid uit de Europese Vogelrichtlijn (1979) en de Habitatrichtlijn (1992) moet op grond van artikel 3.1.6 van het Besluit Ruimtelijke ordening (Bro) ook aandacht worden besteed aan beschermde natuurgebieden uit deze regelgeving. Dit is uitgewerkt in het Natura 2000-beleid. Natura 2000

is het netwerk van natuurgebieden in de Europese Unie die worden beschermd op grond van de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. De richtlijnen geven aan welke typen natuur en welke soorten precies moeten worden beschermd. De lidstaten wijzen daarvoor speciale beschermingszones aan. In het kader van de Vogelrichtlijn zijn speciale beschermingszones aangewezen ter bescherming van vogelsoorten vermeld in bijlage I van deze richtlijn, van trekvogels op de Nederlandse Rode lijst en van hun habitatten. Deze aanwijzing is in Nederland nagenoeg voltooid. In het kader van de Habitatrichtlijn zijn speciale beschermingszones aangemeld bij de Europese Commissie ter bescherming van leefgebieden vermeld in bijlage I en van planten- en diersoorten vermeld in bijlage II van deze richtlijn. Alle gebieden die zich kwalificeren voor aanmelding zijn op grond van de genoemde richtlijnen beschermd alsof ze al zijn aangewezen.

Onder de oude Natuurbeschermingswet 1967 vielen twee typen gebieden: nationale en beschermde natuurmonumenten en gebieden die de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit heeft aangewezen ter uitvoering van verdragen of andere internationale verplichtingen. Per 1 oktober 2005 vallen de Natura 2000-gebieden samen met de twee hiervoor staande typen gebieden onder de Natuurbeschermingswet 1998. Daar waar de beschermde natuurmonumenten samenvallen met een Natura 2000-gebied, verliest het gebied zijn status als beschermd natuurmonument. Voor ingrepen in of in de omgeving van een dergelijk gebied moet door middel van een vooroverleg tussen bevoegd gezag en initiatiefnemer worden ingeschat of er een kans is op een significant negatief effect. Wanneer geen wetenschappelijke zekerheid bestaat dat er geen significant negatief effect is, moet een passende beoordeling worden uitgevoerd. Indien er mogelijk wel een negatief effect is, maar dit zeker niet significant is, moet een verslechterings- en verstoringstoets worden uitgevoerd. Voor beide toetsen moet de initiatiefnemer de gegevens aanleveren in de vorm van een Natuurbeschermingswetrapport. Het bevoegd gezag toetst deze rapportage op verzoek van de initiatiefnemer. Dit is bijna altijd het college van Gedeputeerde Staten van de provincie. In beginsel verleent het bevoegd gezag alleen een vergunning als zekerheid is verkregen dat de activiteit de natuurlijke kenmerken van het gebied niet aantast.

NATUURBESCHERMINGS-
WET

De omvang van de effecten wordt getoetst aan de instandhoudingsdoelstellingen van het betreffende beschermde gebied. Deze doelstellingen zijn of worden opgenomen in de aanwijzingsbesluiten en de beheersplannen. In het aanwijzingsbesluit van het Natura 2000-gebied staat vanwege welke soorten en habitatten en om welke reden het gebied is aangewezen. De instandhoudingsdoelstellingen van een gebied mogen niet worden geschaad. Deze zijn echter ten tijde van het schrijven van dit rapport voor drie gebieden klaar. Voor de overige gebieden zijn ze niet of alleen in concept klaar en nog niet van kracht. Inmiddels zijn 119 gebieden (eerste tranche en Waddentranche) voor definitieve aanwijzing in procedure gebracht. De ontwerpbesluiten van deze aanwijzingen hebben in 2007 ter inzage gelegen. De minister heeft op 19 februari 2008 de eerste drie gebieden definitief aangewezen: Voornes Duin, Duinen Goeree & Kwade Hoek en Voordelta. De definitieve aanwijzing van de overige 116 gebie-

den volgt hierna. De procedure voor de resterende 43 gebieden is eind 2008 gestart. Voorlopig wordt daarom, voor het overgrote deel van de gebieden, getoetst aan de bestaande gebiedsdocumenten.

ECOLOGISCHE HOOFDSTRUCTUUR

De Ecologische Hoofdstructuur uit de Nota Ruimte (Regeringsbeslissing 2006) en het Streekplan Fryslân 2007 geniet een vergelijkbare bescherming. Ingrepen bij deze gebieden worden door het bevoegd gezag, het college van Gedeputeerde Staten van de provincie, getoetst bij een ruimtelijke procedure. De Ecologische Hoofdstructuur mag niet worden aangetast. Aantasting wordt alleen verdedigbaar geacht als aantoonbaar is dat het project van groot openbaar belang is en er geen redelijk alternatief bestaat. Hier geldt het zogenaamde 'nee, tenzij'-principe. De aantasting moet zoveel mogelijk worden gemitigeerd. Restschade moet worden gecompenseerd.

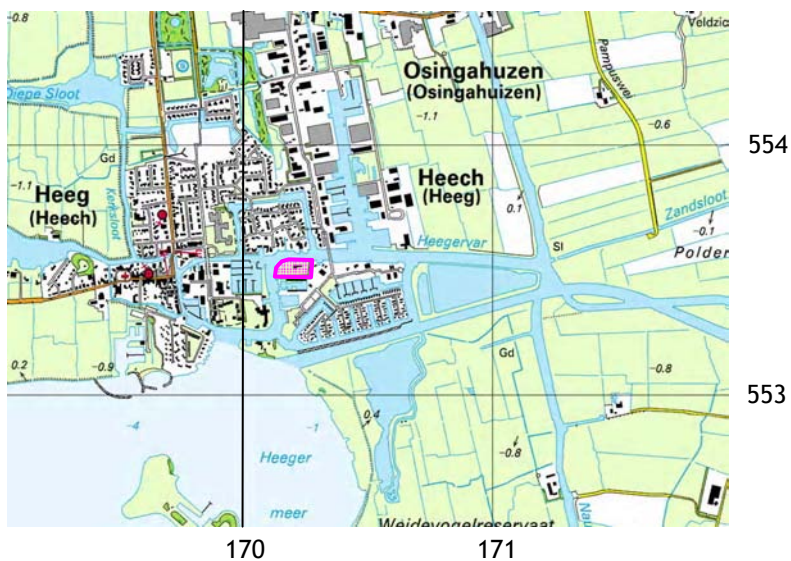
In juli 2007 is door rijk en provincies het beleidskader Spelregels EHS, Beleidskader voor compensatiebeginsel, EHS-saldobenadering en herbegrenzen EHS uitgegeven. Met dit beleidskader kan maatwerk worden geboden. In het beleidskader wordt onder andere een beoordelingskader gegeven (significantie) en wordt aangegeven dat ook externe werking een expliciet te beoordelen effect is.

B e s c h r i j v i n g   v a n h e t   p l a n g e b i e d

3

Het plangebied ligt in Heeg en wordt omsloten door de watergangen Heegervar en De Graft en de bebouwing en jachthaven aan de weg Gouden Boaijum. Figuur 1 geeft een overzicht van de ligging van het plangebied.

LIGGING

Figuur 1. Plangebied (roze), omliggend gebied en kilometerhokken (grijze lijnen)

In het plangebied staat een stelpboerderij waarvan de eerste steen in 1926 is gelegd. De boerderij heeft een dakpannen dak, Het terrein rond de boerderij is sinds enige tijd niet meer in gebruik. Rond de boerderij en aan de zuid- en oostzijde van het plangebied zijn verruigde groenstructuren aanwezig. Aan de westzijde van de boerderij staat een aantal zeer forse populieren. Aan de zuidzijde bestaat de groenstructuur voornamelijk uit wilg. Hier loopt ook een smal slootje. Tussen de groenstructuur aan de oostzijde staan enkele kleine houten recreatiewoningen. Het terrein bestaat verder uit ruige grasvegetatie. De oevers langs de Heegervar en De Graft zijn beschoeid.

SITUATIE

Figuur 2. Luchtfoto plangebied (bron: Google Earth)

PLANNEN

De plannen bestaan uit het realiseren van drie losse recreatiewoningen en twee recreatiewoningen die samen als het ware de oude boerderijvorm moeten verbeelden. Verder zijn drie insteekhavens met botenhuizen/carports geprojecteerd.

De bestaande boerderij en recreatiewoningen zullen worden gesloopt en het opgaand groen zal merendeels worden verwijderd. Alleen en deel van het opgaand groen aan de zuid- en oostzijde zal behouden blijven.

Het bouwvlak uit het vigerende bestemmingsplan blijft gehandhaafd. Aan de noordzijde van het perceel ligt de bebouwingsgrens op 15 meter van de oever van het Heegervar en aan de westzijde van het perceel ligt de bebouwingsgrens op 30 meter afstand van de oever van De Graft. Het slootje aan de zuidzijde zal opnieuw uitgegraven worden en aan de oostzijde doorgetrokken worden.

Aanzicht respectievelijk vanuit westen en noordoosten

Recreatiewoningen aan westzijde en impressie tuin

Natuurwaarden

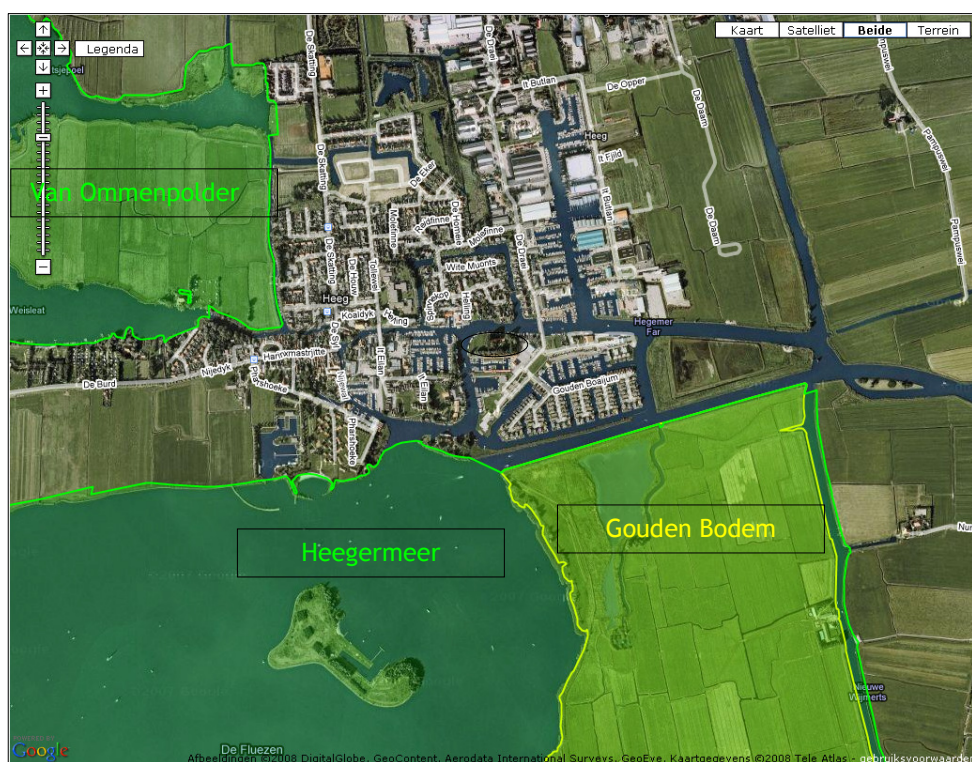
4

4.1

Beschermde gebieden

Het meest nabijgelegen beschermde gebied uit de Natuurbeschermingswet 1998 is het Natura 2000-gebied Oudegaasterbrekken, Fluessen en omgeving. Het deel Gouden Bodem (Habitatrichtlijngebied) ligt het meest nabij, op ongeveer 340 meter ten zuiden van het plangebied (zie figuur 3). Dit gebied is samen met het Heegermeer eveneens het meest nabijgelegen gebied dat tot de Ecologische Hoofdstructuur behoort. De Gouden Bodem is aangewezen als Habitatrichtlijngebied voor twee habitattypen ('meren met krabbenscheer en fonteinkruiden' en 'ruigten en zomen') en de soorten bittervoorn, meervleermuis en noordse woelmuis.

INVENTARISATIE

Figuur 3. Luchtfoto met plangebied (rood) en begrenzing Natura 2000-gebied (geel) en EHS (groen) (bron: Kaartmachine LNV)

Gezien de huidige situatie van het plangebied (reeds bebouwd) en de voorgenomen ontwikkelingen, worden er geen nadelige invloeden (zowel direct als indirect) verwacht op nabijgelegen beschermde gebieden (zie ook paragraaf 4.2 soortenonderzoek). Voor deze activiteit is geen vergunning op grond van de

EFFECTEN

Natuurbeschermingswet 1998 nodig. De activiteit is op dit punt niet in strijd met het Streekplan Fryslân 2007.

Aangezien het Habitatrictlijngebied Oudegaasterbrekken, Gouden Bodem en Fluessen nog niet definitief is aangewezen en het deelgebied Gouden Bodem niet samenvalt met een Vogelrichtlijngebied, is de gemeente Wymbritseradiel vooralsnog het bevoegd gezag voor dit beschermde gebied. Dit betekent dat de gemeenteraad van Wymbritseradiel in het vaststellingsbesluit zelf een expliciete beschrijving van de afwegingen over het plan moet opnemen.

4.2

Soortenonderzoek

LIGGING	Het plangebied ligt in het kilometerhok ¹ 170-553 en in uurhok ¹ 10-57. Figuur 1 geeft een overzicht van het plangebied en de omliggende kilometerhokken.
BESTAANDE INFORMATIE	Voor het soortenonderzoek zijn gegevens gebruikt van Het Natuurloket ² (Tabel B) en DNA-Fryslân. DNA-Fryslân is een database van de provincie Fryslân, waarin alle beschikbare ruimtelijke informatie met betrekking tot natuur en natuurwaarden van Fryslân opgeslagen wordt. Deze bron wordt bij de soortbespreking alleen genoemd als de waarnemingen een toegevoegde waarde hebben. Daarnaast zijn per uurhok waarnemingen verzameld uit de landelijke en provinciale soortenatlassen voor zoogdieren, vleermuizen en broedvogels. De verspreidingsgegevens van reptielen en amfibieën zijn afkomstig uit het Waarnemingenoverzicht 2006 van de Stichting RAVON. De verspreidingsgegevens van dagvlinders en libellen zijn afkomstig uit het Waarnemingenverslag 2007 'Dagvlinders, libellen en sprinkhanen' van EIS-Nederland, De Vlinderstichting en de Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie. Tot slot zijn rapporten geraadpleegd die eerder door BügelHajema Adviseurs zijn opgesteld in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen in gebieden die in de omgeving liggen.

Enkele verspreidingsgegevens van de hiervoor genoemde bronnen berusten voor een deel op dezelfde waarnemingen. Het verschil tussen deze bronnen ligt in de schaal van weergave en de waarnemingsperiode. De gebruikte gegevens zijn opgenomen in de bijlagen.

De gegevens die per kilometerhok of per uurhok geregistreerd zijn, zijn niet rechtstreeks tot het te onderzoeken plangebied te herleiden. Voor de interpretatie van deze gegevens is ecologische veldkennis noodzakelijk.

---

¹ Een kilometerhok is een vastgelegd gebied van 1 km bij 1 km. De Topografische Dienst heeft deze hokken ingevoerd als rasterverdeling voor het tekenen van de topografische kaarten van Nederland. Een uurhok is een gebied van 5 km bij 5 km gebaseerd op diezelfde verdeling.

² Het Natuurloket is een onafhankelijke informatiemakelaar die gegevens over beschermde soorten toegankelijk maakt. Deze gegevens zijn afkomstig uit de databanken van talloze organisaties, verenigd in de Vereniging Onderzoek Flora en Fauna (VOFF). Het Natuurloket bezit zelf geen gegevens. Het Natuurloket is een initiatief van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en de organisaties binnen de VOFF.

Tabel B. Opgave van Het Natuurloket (d.d. 29 oktober 2008)

Rapportage voor kilometerhok X:170 / Y:553								* Legenda
Soortgroep	FF1*	FF23*	FF vogels	Hrl*	RL*	Volledigheid*	Detail*	Actualiteit*
Vaatplanten						goed	-	1991-2007
Mossen						niet		1997-2007
Korstmossen						niet		1992-2007
Paddestoelen						niet		1992-2007
Zoogdieren	2					matig	51-100%	1997-2007
Broedvogels			48		7	slecht	0%	1996-2007
Watervogels						goed	0%	96/97-06/07
Reptielen						niet		1992-2007
Amfibieën	1					slecht		1992-2007
Vissen						niet		1992-2007
Dagvlinders						redelijk		1998-2008
Nachtvlinders						niet		1980-2008
Libellen						niet		1993-2007
Sprinkhanen						niet		1993-2007
Overige ongewervelden						niet		1993-2007

* Legenda

FF1 = Flora- en faunawet tabel 1

FF23 = Flora- en faunawet tabel 2 en 3

Hrl = Habitatrichtlijn

RL = Rode Lijst

Volledigheid = hiermee wordt aangegeven of op basis van gebrachte veldbezoeken een volledig overzicht is te verwachten van de soorten van de betreffende soortgroep

Detail = met dit percentage wordt aangegeven welk aandeel van de gegevens op gedetailleerder niveau beschikbaar is

Actualiteit = per groep is aangegeven uit welke periode de gegevens zijn opgenomen

Het plangebied is half september 2008 bezocht om een eerste indruk te krijgen van het plangebied, de omgeving en de voorkomende flora en fauna (zie paragraaf 6.1). Dit verkennende veldbezoek is niet in het meest geschikte seizoen uitgevoerd. Gezien de situatie in het plangebied kan op basis van de indruk die van het plangebied is verkregen, de kennis over leefgebieden van soorten en de beschikbare gegevens toch van de meeste soortgroepen met voldoende zekerheid een oordeel worden gegeven over het voorkomen van soorten in het gebied. Alleen van de soortgroep vleermuizen is tijdens het verkennende veldbezoek een onvoldoende beeld verkregen. Om deze leemte in kennis te vullen is half september en begin oktober 2008 een aanvullend onderzoek naar het voorkomen van vleermuizen uitgevoerd. Door de bevindingen tijdens dit aanvullende onderzoek is ook van de soortgroep vleermuizen een voldoende beeld verkregen.

VELDWERK

4.2.1

Vaatplanten

Volgens de opgave van Het Natuurloket is het betreffende kilometerhok goed onderzocht op het voorkomen van vaatplanten in de periode 1991 tot en met 2007. Er zijn geen beschermde soorten binnen het kilometerhok waargenomen, waardoor geen gedetailleerde soortgegevens zijn opgevraagd. Gezien de aard van het gebied, geeft het veldbezoek in combinatie met dit gegeven een voldoende beeld voor dit onderzoek.

GEGEVENS

Rond de boerderij en aan de zuid- en oostzijde van het plangebied zijn verrijgde groenstructuren aanwezig. Aan de westzijde van de boerderij staat een aantal zeer forse Canadese populieren. Aan de noordzijde is een ruige groenstructuur met enkele Canadese populieren, zachte berk en gewone vlier aanwezig. In de ondergroei is veel braam en grote brandnetel aanwezig. Aan de zuidzijde bestaat de groenstructuur voornamelijk uit schietwilg en enkele zwarte elzen, met in de ondergroei eveneens veel braam. Het terrein bestaat

INVENTARISATIE

verder uit een ruige grasvegetatie met daarin soorten als akkerdistel, grote brandnetel, kruipende boterbloem en hondsdrif. De oevers langs de Heegervar en De Graft zijn beschoeid. In het water is geen vegetatie zichtbaar. Langs de oever staat onder meer harig wilgenroosje, rietgras en gewone engelwortel. Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde soorten of soorten van de rode lijst waargenomen. Deze soorten worden gezien de terreingesteldheid ook niet binnen het plangebied verwacht.

Akkerdistel

Braam

EFFECTEN Door de ontwikkelingen zullen er geen negatieve effecten op beschermde soorten optreden.

4.2.2

Zoogdieren - vleermuizen

GEGEVENS Volgens de opgave van Het Natuurloket is het betreffende kilometerhok matig onderzocht op het voorkomen van zoogdieren in de periode 1997 tot en met 2007. Gedetailleerde gegevens zijn niet opgevraagd, aangezien uit de opgave blijkt dat er geen waarnemingen van vleermuizen bekend zijn. Verder is de werkatlas Zoogdieren in Fryslân geraadpleegd. Deze werkatlas geeft de verspreiding van vleermuizen in de periode 1990 tot en met 2006 weer, op basis van kilometerhokken en uurhokken. De gegevens zijn vrij recent en volledig, maar zijn deels erg globaal. De gegevens geven in combinatie met het verkennende veldbezoek een beeld van de voorkomende soorten, maar een onvoldoende beeld van het terreingebruik. Daarom is aanvullend onderzoek uitgevoerd naar het terreingebruik door vleermuizen (bronnen 6.1). Op basis van de bevindingen tijdens het aanvullend onderzoek is een voldoende beeld verkregen van het gebruik van het plangebied door vleermuizen.

INVENTARISATIE Volgens de werkatlas is in het betreffende kilometerhok laatvlieger bekend. Uit het uurhok zijn waarnemingen bekend van gewone dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis. Alle vleermuissoorten zijn tabel 3-soorten. In het plangebied staat een aantal grote bomen die gezien hun omvang geschikt kunnen zijn als verblijfplaats voor vleermuizen. Tijdens de veldbezoeken zijn echter geen holten aangetroffen die kunnen dienen als potentiële verblijfplaatsen. De boerderij en de recreatiewoningen zijn door de aanwezigheid van onder meer openingen tussen de dakpannen geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. Omdat de gebouwen

niet meer in gebruik zijn en nagenoeg geheel in de schaduw van de rondom staande bomen liggen, lijken alleen de gebiedsfuncties zomer- en paarverblijfplaats hier relevant.

Tijdens de eerste vleermuisinventarisatie op 10 september 2008 zijn vier vleermuissoorten waargenomen. Om 20:36 uur werden de eerste vleermuizen, te weten twee meervleermuizen, boven het Heegervar waargenomen. Dit was precies een half uur na zonsondergang. Twee minuten later vloog hier een laatvlieger voorbij. In het oostelijke deel van de tuin kwamen rond 20:40 uur gedurende enkele minuten twee ruige dwergvleermuizen en twee laatvliegers foerageren. Rond dezelfde tijd is aan de westzijde gedurende enige tijd één foeragerende ruige dwergvleermuis waargenomen. Rond 21:00 uur is tweemaal hoog boven het plangebied een overvliegende rosse vleermuis waargenomen. Na 21:00 uur werd het erg rustig in het plangebied.

EERSTE INVENTARISATIE

Tijdens de tweede inventarisatie zijn op 8 oktober 2008 drie vleermuissoorten waargenomen. De eerste vleermuis, een gewone dwergvleermuis, kwam om 19:20 uur vanuit het noorden het plangebied binnen vliegen. Dit was 19 minuten na zonsondergang. Korte tijd later kwam uit dezelfde richting een tweede gewone dwergvleermuis het plangebied binnen vliegen. Beide vleermuizen foerageerden enige tijd in het westelijke deel van de tuin. Om 19.36 uur is een meervleermuis boven het Heegervar waargenomen. Gedurende de rest van de avond is enkele malen een door het plangebied vliegende gewone en ruige dwergvleermuis waargenomen.

TWEDE INVENTARISATIE

Gezien het ten opzichte van zonsondergang late verschijnen van vleermuizen in het plangebied en het waargenomen gedrag, is het onwaarschijnlijk dat er verblijfplaatsen van vleermuizen binnen het plangebied aanwezig zijn. Het plangebied heeft voor gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger een functie als foerageergebied. Gezien het aantal dieren en de totaal bestede tijd binnen het plangebied betreft het echter geen hoogwaardig foerageergebied. Het Heegervar en De Graft worden door meervleermuis als foerageer- en vliegroute gebruikt. Aangezien niet gericht boven beide wateren geïnventariseerd is, zal het werkelijk aantal passerende dieren veel hoger zijn geweest dan het tijdens de inventarisaties waargenomen aantal. Omdat in Heeg een (bekende) kraamkolonie van meervleermuis aanwezig is, is het waarschijnlijk dat beide wateren belangrijke vliegroutes voor deze soort vormen. Meervleermuis is een soort die met name boven brede wateren foerageert. De soort is erg gevoelig voor verstoring door verlichting van het wateroppervlak.

TERREINGEBRUIK

De binnen het plangebied voorkomende foeragerende soorten zullen hier ook tijdens en na de ontwikkelingen blijven foerageren. Mogelijk zal door de ontwikkelingen het voedselaanbod enigszins afnemen. Negatieve effecten op vleermuizen als gevolg van de ontwikkelingen worden echter niet verwacht. Het Heegervar en De Graft worden door meervleermuis als foerageer- en vliegroute gebruikt. Verstoring van deze route is ontheffingsplichtig. Verstoring als gevolg van lichtuitstraling over deze wateren moet voorkomen worden. De

EFFECTEN

bebouwing komt op een afstand van 15 meter vanaf het water te liggen en is niet in de lijn van de vliegrichting gesitueerd. Daarnaast blijft de oprit achter de woningen, waardoor verlichting van het wateroppervlak als gevolg van koplampverlichting beperkt blijft. Er worden door de ontwikkelingen derhalve geen negatieve effecten op meervleermuizen verwacht. Eventuele verlichting van de tuin en insteekhovens dient zo te worden aangebracht, dat lichtuitstraling over het Heegervar en De Graft voorkomen wordt. De aanleg van bijvoorbeeld een heg langs de oever zou het water voor een deel van strooilicht af kunnen schermen. Meervleermuizen jagen op 10 tot 60 centimeter boven het wateroppervlak.

4.2.3

Zoogdieren - overige

GEGEVENS	Volgens de opgave van Het Natuurloket is het betreffende kilometerhok matig onderzocht op het voorkomen van zoogdieren in de periode 1997 tot en met 2007. Gedetailleerde soortgegevens zijn niet opgevraagd, aangezien deze informatie ook uit de werkatlas Zoogdieren in Fryslân naar voren komt. Deze werkatlas geeft de verspreiding van zoogdieren in de periode 1990 tot en met 2006 weer op basis van kilometerhokken en uurhokken. De gegevens zijn vrij recent en volledig, maar zijn deels erg globaal. Gezien de terreinomstandigheden geven de gegevens van de werkatlas in combinatie met het veldbezoek een voldoende beeld voor deze soortgroep.
INVENTARISATIE	Volgens de werkatlas zijn in het betreffende kilometerhok geen waarnemingen van overige zoogdieren bekend. In het uurhok zijn in totaal 12 tabel 1-soorten, twee tabel 3-soorten en drie niet beschermde soorten waargenomen (zie bijlage 1). De tabel 3-soorten betreffen noordse woelmuis en waterspitsmuis. Voor deze twee soorten ontbreekt geschikt biotoop in en direct rond het plangebied. De oevers van het plangebied zijn beschoeid en daardoor slecht vanuit het water te betreden. De grasmat en de oevers werden daarnaast tot voor kort machinaal kort gehouden. Door de afwisseling van de grazige vegetatie en struweel biedt het plangebied geschikt leefgebied voor de tabel 1-soorten aardmuis, bosmuis, egel, gewone bosspitsmuis, huisspitsmuis en veldmuis. Vanwege de ingesloten ligging van het plangebied is de aanwezigheid van haas opvallend. Tijdens beide veldbezoeken zijn twee hazen in het plangebied waargenomen. Door de ingesloten ligging is het onwaarschijnlijk dat kleine marterachtigen als bunzing en hermelijn binnen het plangebied voorkomen.
EFFECTEN	Ten behoeve van de ontwikkelingen kunnen enkele vaste verblijfplaatsen van de tabel 1-soorten aardmuis, bosmuis, egel, gewone bosspitsmuis, haas, huisspitsmuis en veldmuis worden vernietigd en verstoord. Ook kunnen enkele exemplaren worden gedood. De ontwikkelingen doen geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soorten. De verboden in de artikelen 9, 10 en 11 gelden in het geheel niet voor bosmuis en veldmuis. Ook gelden ze

niet voor huisspitsmuis als deze zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevindt. Hierbuiten geldt voor huisspitsmuis een vrijstelling van de verboden bij ruimtelijke ontwikkelingen. Deze vrijstellingsregeling geldt ook voor de andere genoemde tabel 1-soorten.

4.2.4

Vogels

Volgens de opgave van Het Natuurloket is het kilometerhok slecht onderzocht op het voorkomen van broedvogels in de periode 1996 tot en met 2007. Het kilometerhok is goed onderzocht op het voorkomen van watervogels in de winterperiodes van 1996/1997 tot en met 2006/2007. Gezien de aard van de ontwikkelingen, hebben deze gegevens echter geen toegevoegde waarde voor het onderzoek en zijn daarom niet opgevraagd. De gebruikte verspreidingsgegevens van broedvogels zijn afkomstig uit de Atlas van de Nederlandse broedvogels. De gegevens voor deze atlas zijn verzameld in de periode 1998 tot en met 2000 en worden weergegeven per uurhok. Deze gegevens zijn redelijk recent en volledig, maar zijn erg globaal. De bekende gegevens geven, gezien de terreinomstandigheden, in combinatie met het veldbezoek een voldoende beeld van de soortengroep vogels voor dit onderzoek.

GEGEVENS

In het uurhok komen volgens de broedvogelatlas 87 soorten voor (zie bijlage 2). Alle inheemse vogelsoorten zijn beschermd. In het uurhok zijn 21 soorten van de Rode lijst waargenomen. Geen van deze rode lijstsoorten worden in de huidige situatie als broedvogel binnen het plangebied verwacht. Tijdens het veldbezoek zijn houtduif, merel, putter, spreeuw en winterkoning in het plangebied waargenomen. In de Heegervar zwommen fuut, meerkoet en wilde eend. Deze soorten kunnen allemaal in en rond het plangebied tot broeden komen. Daarnaast werd grote bonte specht foeragerend in het plangebied waargenomen. Nestholten van de soort zijn niet aangetroffen. Het plangebied heeft geen bijzondere waarde voor wintervogels. In de huidige situatie is het plangebied 's winters alleen interessant voor enkele zangvogels.

INVENTARISATIE

Fuut

Spreeuw

Het plangebied zelf is geen hoogwaardig broed- en overwinteringsgebied voor vogels. Door de ontwikkelingen zal het plangebied als broed- en foerageergebied voor vogels veranderen, maar niet geheel verloren gaan. Aangezien vogels onder andere in het opgaand groen en onder de dakpannen tot broeden ko-

EFFECTEN

men, moet tijdens de werkzaamheden rekening worden gehouden met het broedseizoen. Men kan er in dit plangebied van uitgaan dat er geen verbodsbe-
palingen worden overtreden, als buiten het broedseizoen wordt gewerkt of als
voor het broedseizoen wordt begonnen en de werkzaamheden continu voortdu-
ren. Bij de tweede optie zal in ieder geval het te verwijderen opgaand groen
buiten het broedseizoen moeten worden verwijderd en moet begonnen zijn
met het verwijderen van de dakpannen. Als de werkzaamheden voor het
broedseizoen worden gestart en continu voortduren, zullen broedvogels een
rustiger broedplaats (op enige afstand) zoeken en niet door de werkzaamheden
worden gestoord. De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het
broedseizoen. Het is van belang of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de
periode. Voor de meeste vogels geldt dat het broedseizoen van ongeveer 15
maart tot 15 juli loopt.

4.2.5

A m f i b i e ë n

GEGEVENS	Volgens de opgave van Het Natuurloket is het betreffende kilometerhok slecht onderzocht op het voorkomen van amfibieën in de periode 1992 tot en met 2007. Er zijn geen ontheffingsplichtige soorten binnen het kilometerhok waar- genomen. Gedetailleerde soortgegevens zijn daarom niet opgevraagd. Verder is het Waarnemingenoverzicht 2006 van de Stichting RAVON geraadpleegd. In het Waarnemingenoverzicht 2006 wordt de verspreiding van amfibieën in de periode 1997 tot en met 2006 weergegeven op basis van uurhokken. De gege- vens zijn vrij recent, maar zijn deels onvolledig en erg globaal. Gezien de aard van het plangebied, geeft het veldbezoek in combinatie met deze gegevens evenwel een voldoende beeld voor dit onderzoek.
INVENTARISATIE	Volgens de opgave van Het Natuurloket is in het betreffende kilometerhok één tabel 1-soort waargenomen. Het Waarnemingenoverzicht 2006 maakt in het uurhok melding van het groene kikkercomplex. Met het groene kikkercomplex worden zowel de twee soorten poelkikker (tabel 3-soort) en meerkikker (tabel 1-soort) als de kruising hiertussen bastaardkikker (tabel 1-soort) bedoeld. Deze soorten zijn in het veld moeilijk van elkaar te onderscheiden. Poelkikker komt in dit deel van Friesland niet voor, wat betekent dat het hier om bastaardkik- ker of meerkikker zal gaan. Het smalle slootje aan de zuidzijde van het plangebied is door bladinvall en door de ligging in de schaduw ongeschikt als leefgebied voor amfibieën. De oevers van het Heegervar en De Graft zijn vanwege de aanwezige walbeschoei- ing voor amfibieën slecht vanuit het aangrenzende water te betreden. Het plangebied is daarom alleen geschikt leefgebied voor amfibieën die niet jaar- rond aan water gebonden zijn. Mogelijk komt een enkel exemplaar van de tabel 1-soorten bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander in het plangebied voor. Deze soorten leven buiten het voortplantingsseizoen op het land en ze overwinteren in greppels, in holten, onder hout, boomwortels of stenen.

Door de ontwikkeling van het plangebied zal (tijdelijk) leefgebied van bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander verloren gaan. Bij de werkzaamheden kan mogelijk een enkel exemplaar worden gedood. De ontwikkelingen doen geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van deze soorten. Genoemde soorten zijn allemaal algemeen voorkomende soorten uit tabel 1 en vallen bij ruimtelijke ontwikkelingen onder de vrijstellingsregeling.

EFFECTEN

4.2.6

Reptielen

Voor het onderzoek met betrekking tot reptielen is het Waarnemingenoverzicht 2006 van de Stichting RAVON geraadpleegd. Hierin is de verspreiding van reptielen in de periode 1997 tot en met 2006 weergegeven op basis van uurhokken. De gegevens zijn globaal, maar recent en over het algemeen voor reptielen vrij volledig. Dit gegeven in combinatie met het veldbezoek geeft een voldoende beeld van deze soortengroep.

GEGEVENS

Volgens de gegevens van het Waarnemingenoverzicht zijn binnen het uurhok geen waarnemingen van reptielen bekend. Over het algemeen bestaat het leefgebied van hagedissen en slangen uit ruige vegetatie die voldoende schuilmogelijkheden biedt en tevens voldoende open is om te kunnen zonnen, zoals overgangen tussen bos en heide en oude heidevelden. Ringslang is in Nederland vooral gebonden aan het water in veen- en riviergebieden. Ringslangen komen met name voor op overgangssituaties, waar naast gelegenheid om te zonnen ook voldoende schuilplaatsen aanwezig zijn. Deze voor reptielen geschikte biotopen komen niet in of direct rond het plangebied voor. Er worden daarom geen reptielen in het plangebied verwacht.

INVENTARISATIE

De ontwikkelingen zullen geen negatieve effecten hebben op beschermde soorten.

EFFECTEN

4.2.7

Vissen

Voor het onderzoek met betrekking tot vissen zijn de gegevens van DNA-Fryslân gebruikt. Deze gegevens zijn recent, lijken vrij volledig, maar zijn deels erg globaal. Daarnaast is het Waarnemingenoverzicht 2006 van de Stichting RAVON geraadpleegd. Hierin is de verspreiding van vissen in de periode 1997 tot en met 2006 weergegeven op basis van uurhokken. In het betreffende uurhok zijn geen waarnemingen van vissen geregistreerd. Gezien de terreinomstandigheden en de aard van de ontwikkelingen geven de bekende gegevens in combinatie met het veldbezoek echter een voldoende beeld.

GEGEVENS

In het betreffende kilometerhok is het voorkomen van elf algemene niet beschermde vissoorten bekend (zie bijlage 3). In het uurhok komt verder het voorkomen van de tabel 3-soort grote modderkruiper naar voren. Alle waarnemingen komen uit de periode 2001 tot en met 2002. Grote modderkruiper is

INVENTARISATIE

een kritische soort van ondiepe wateren, met geleidelijk oplopende oevers en een rijke onderwatervegetatie.

Het smalle slootje aan de zuidzijde van het plangebied is voor vissen niet direct vanuit andere watergangen te bereiken; daarnaast staat het waarschijnlijk een deel van het jaar droog en is het door bladinvall ongeschikt voor vissen. De oevers van het Heegervar en De Graft zijn beschoeid. Het water is hier vrij troebel, onder meer als gevolg van scheepvaart. Ter hoogte van het plangebied is in het water geen vegetatie aanwezig. In het omliggende water worden derhalve geen beschermde soorten verwacht.

EFFECTEN Door de ontwikkelingen zullen er geen negatieve effecten op beschermde soorten optreden.

4.2.8

Dagvlinders

GEGEVENS Het betreffende kilometerhok is volgens de opgave van Het Natuurloket redelijk onderzocht op het voorkomen van dagvlinders in de periode 1998 tot en met 2008. Er zijn geen beschermde soorten binnen het kilometerhok waargenomen. Gedetailleerde soortgegevens zijn daarom niet opgevraagd. Daarnaast is het Waarnemingenverslag 2007 'Dagvlinders, libellen en sprinkhanen' geraadpleegd. De gegevens van het Waarnemingenverslag worden weergegeven op basis van uurhokken en betreffen waarnemingen uit de periode 1999 tot en met 2006. Deze gegevens zijn globaal, maar recent en lijken volledig. De gegevens geven in combinatie met de terreingesteldheid, zoals deze is vastgesteld tijdens het veldbezoek, een voldoende beeld voor deze soortengroep.

INVENTARISATIE Volgens Het Natuurloket zijn in het betreffende kilometerhok geen beschermde soorten of soorten van de Rode lijst waargenomen. Volgens het Waarnemingenverslag zijn in het uurhok 20 soorten waargenomen (zie bijlage 4), waaronder de tabel 3-soort rouwmantel. Rouwmantel staat op de Rode lijst vermeld als 'verdwenen uit Nederland'. De soort plant zich zeer waarschijnlijk niet meer in Nederland voor. De soort wordt nog wel jaarlijks waargenomen als zwerver uit omliggende landen zoals Duitsland. Ze zijn sterk en kunnen grote afstanden vliegen, al doen ze dat alleen in sommige jaren. Ze komen voor bij bosjes in beekdalen, erosiegeulen, langs bosranden en struwelen. Doordat ze vrij mobiel zijn, kunnen ze ook op grote afstand van hun waardplanten worden aangetroffen. Het plangebied heeft geen speciale waarde voor de soort. Het veldbezoek bevestigt het beeld dat reeds via Het Natuurloket is verkregen. In het plangebied zijn voor beschermde soorten of rode lijstsoorten geen specifieke vegetaties aanwezig. Er worden dan ook geen beschermde soorten in het plangebied verwacht. Binnen het plangebied wordt wel een aantal algemene soorten verwacht, zoals klein koolwitje, dagpauwoog en kleine vos.

Klein koolwitje

Dagpauwoog

Door de ontwikkelingen zullen er geen negatieve effecten op beschermde soorten optreden.

EFFECTEN

4.2.9

Libellen

Voor het onderzoek met betrekking tot libellen is het Waarnemingenverslag 2007 'Dagvlinders, libellen en sprinkhanen' geraadpleegd. De gegevens van het Waarnemingenverslag 2007 worden weergegeven op basis van uurhokken en betreffen waarnemingen uit de periode 1999 tot en met 2006. Deze gegevens zijn globaal, maar recent en lijken volledig. De gegevens geven in combinatie met de terreingesteldheid, zoals deze is vastgesteld tijdens het veldbezoek, een voldoende beeld voor deze soortengroep.

GEGEVENS

Volgens het Waarnemingenverslag zijn in het uurhok zeven soorten waargenomen (zie bijlage 5). Hieronder zijn geen beschermde soorten of soorten van de Rode lijst. Het plangebied heeft voor libellen geen hoge waarde. Het smalle slootje aan de zuidzijde van het plangebied is voor libellen ongeschikt. De watergangen Heegervar en De Graft vormen ter hoogte van het plangebied door de oeverbeschoeiing en scheepvaart eveneens geen geschikt voortplantingswater. Het plangebied heeft alleen enige waarde als jachtgebied voor algemene soorten, zoals de in het uurhok waargenomen bloedrode heidelibel en paardenbijter.

INVENTARISATIE

Door de ontwikkelingen zullen er geen negatieve effecten op beschermde soorten optreden.

EFFECTEN

4.2.10

Overige ongewervelde soorten

De beschermde kevers en mieren zijn niet in of direct rond het plangebied te verwachten. De beschermde mierensoorten komen voor in zandige bosgebieden. De oude eikenbomen voor vliegend hert zijn afwezig. Gestreepte waterroofkever is een soort van met name groot water in laagveen en poelen. De soort houdt van schoon, voedselarm water met een goed ontwikkelde watervegetatie. Brede geelrandwaterroofkever is een soort van grote, permanent stilstaande wateren. Voor het voorkomen is eveneens een goed ontwikkelde

watervegetatie van belang. Juchtleerkever en heldenbok worden binnen Nederland als uitgestorven beschouwd. Ditzelfde geldt waarschijnlijk voor rivierkreeft en Bataafse stroommossel. De wijngaardslak is gebonden aan het voorkomen van mergel.

Door de ontwikkelingen binnen het plangebied zullen geen effecten op beschermde overige ongewervelde soorten optreden.

Conclusie 5

5.1

Gebiedsbescherming

Beschermde gebieden in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur liggen op voldoende afstand van het plangebied en zijn hiervan gescheiden door bebouwing en infrastructuur. Gezien de aard van de ingrepen zijn geen negatieve effecten te verwachten. Voor deze activiteit is daarom geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet nodig. De activiteit is op het punt van de gebiedsbescherming van de Ecologische Hoofdstructuur niet in strijd met het Streekplan. Deze conclusie moet bij de besluitvorming in het kader van de planologische procedure, wat betreft de Natura 2000-gebieden, worden betrokken.

Aangezien het Habitatrichtlijngebied Oudegaasterbrekken, Gouden Bodem en Fluessen nog niet definitief is aangewezen en het deelgebied Gouden Bodem niet samenvalt met een Vogelrichtlijngebied is de gemeente Wymbritseradiel voorsnog het bevoegd gezag voor dit beschermde gebied. Dit betekent dat de gemeenteraad van Wymbritseradiel in het vaststellingsbesluit zelf een expliciete beschrijving van de afwegingen over het plan moet opnemen.

5.2

Soortenbescherming

Ten aanzien van de soortenbescherming zijn vijf aspecten (van belang in de verdere procedure) in acht genomen:

- nadere inventarisatie;
- niet bedreigde waarden;
- bescherming vogels;
- vrijgestelde soorten;
- ontheffingen.

Van alle soortgroepen is een voldoende beeld ontstaan. Nader onderzoek is niet noodzakelijk.

NADERE INVENTARISATIE

Van de volgende soortengroepen worden geen verbodsbepalingen overtreden in het plangebied:

NIET BEDREIGDE WAARDEN

- vaatplanten;
- vleermuizen;
- reptielen;
- vissen;
- dagvlinders;

- libellen;
- overige ongewervelde soorten.

BESCHERMING VOGELS

Alle vogelsoorten (uitgezonderd exoten) zijn beschermd. Er zijn in of in de directe omgeving van het plangebied geen permanent bewoonde nesten of belangrijke rust- of foerageergebieden van vogels aanwezig. Wel broedt een aantal vogels in en rond het plangebied (o.a. opgaand groen en onder dakpannen). Daarom kan men er in dit plangebied van uitgaan dat geen verbodsbepalingen worden overtreden als buiten het broedseizoen wordt gewerkt of de werkzaamheden voor het broedseizoen worden begonnen en continu voortduren. Bij de tweede optie zal in ieder geval het te verwijderen opgaand groen buiten het broedseizoen moeten worden verwijderd en moet begonnen zijn met het verwijderen van de dakpannen. Als de werkzaamheden voor het broedseizoen worden gestart en continu voortduren, zullen broedvogels een rustigere broedplaats (op enige afstand) zoeken en niet door de werkzaamheden worden gestoord.

De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het is van belang of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt dat het broedseizoen van ongeveer 15 maart tot 15 juli duurt. In het plangebied is voor geen enkele soort de goede staat van instandhouding in het geding.

VRIJGESTELDE SOORTEN

In het plangebied komen enkele beschermde soorten voor in de groepen amfibieën en zoogdieren die worden verstoord door de werkzaamheden. Deze staan in tabel C. Voor deze soorten geldt bij ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling voor de artikelen 9 tot en met 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. Voor verstoring van deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. De verboden in de artikelen 9, 10 en 11 gelden niet voor bosmuis en veldmuis. Ook gelden ze hier niet voor huisspitsmuis.

Tabel C. Soorten in het plangebied
waarvoor een vrijstelling geldt

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
Aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>
Egel	<i>Erinaceus europaeus</i>
Gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>
Haas	<i>Lepus europaeus</i>
Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>
Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>
Kleine watersalamander	<i>Triturus vulgaris</i>

ONTHEFFINGEN

Voor de uitvoering van de plannen zijn geen ontheffingen in het kader van de Flora- en faunawet nodig.

AANBEVELINGEN

Indien verlichting van de tuin en insteekhavens wenselijk is, moet deze dusdanig aangelegd worden dat lichtuitstraling over de Heegervar en De Graft wordt

voorkomen. De boven deze wateren voorkomende meervleermuis is zeer gevoelig voor verstoring als gevolg van verlichting van het wateroppervlak dat als jachtgebied wordt gebruikt. De aanleg van bijvoorbeeld een heg langs de oever kan een deel van strooilicht van tuinverlichting richting het water afschermen. Meervleermuizen jagen op 10 tot 60 centimeter boven het wateroppervlak.

B r o n n e n

6

6.1

Veldbezoek

Het gebied is op 10 september 2008 door de heer ing. D.J. Venema bezocht om een indruk te krijgen van het terrein en het voorkomen van planten- en diersoorten. Er zijn hierbij plantensoorten genoteerd, maar verder geen volledige vegetatieopnamen gemaakt. Het was een zwaarbewolkte dag met een maximumtemperatuur van 17°C en een matige zuidwestenwind.

VERKENNEND VELDBEZOEK

Het aanvullend vleermuisonderzoek is uitgevoerd volgens het protocol voor vleermuisinventarisaties zoals dat is opgesteld door het Netwerk Groene Bureaus. Het protocol onderscheidt zes gebiedsfuncties: winterverblijf, kraamkolonieverblijf, zomerverblijf, paarverblijf, vliegroute en foerageergebied. Voor het inventariseren van elk van deze functies is per vleermuisensoort een aantal, een tijd van het jaar en een duur van het veldbezoek vastgelegd. Verder worden eisen gesteld aan de weersomstandigheden en de te gebruiken apparatuur.

VELDBEZOEKEN
VLEERMUIZEN

Op 10 september 2008 heeft 's avonds een vleermuisinventarisatie plaatsgevonden, waarbij gebruik is gemaakt van een Pettersson D240x ultrasoon detector (batdetector). Het onderzoek heeft geduurd van 19.30 uur tot 22.15 uur. De zon ging om 20.06 uur onder. Het was een bewolkte avond, waarbij de temperatuur rond 15°C lag. Er stond een zwakke wind. Voor vleermuisen zijn dit geschikte omstandigheden.

Op 8 oktober 2008 is het plangebied voor de tweede maal geïnventariseerd, waarbij wederom gebruik is gemaakt van een Pettersson D240x ultrasoon detector. Het onderzoek heeft geduurd van 18.30 uur tot 21.00 uur. De zon ging om 19.01 uur onder. Het was een bewolkte avond, waarbij de temperatuur 13°C bedroeg. Er stond een matige wind. Voor vleermuisen zijn dit geschikte omstandigheden.

6.2

Media

- www.natuurloket.nl, overzicht recente en beschikbare gegevens planten en dieren;
- www.ravon.nl, informatie over (verspreiding) van herpetofauna.

6.3

Gegevens

- Provincie Fryslân, Digitale Natuuratlas Fryslân (DNA-Fryslân), 01-10-2008.

6.4

Literatuur

- Boer, E.P. de & E. van Hijum. Libellen in Friesland. Voorlopige Verspreidingsatlas 1995-2004. Libellenwerkgroep Friesland "De Hynstebiter", Warns 2005.
- Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting, De Dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming, Nederlandse fauna deel 7, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden 2006.
- Broekhuizen, S.B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk, J.B.M. Thissen, Atlas van de Nederlandse zoogdieren, Stichting Uitgeverij KNNV, Utrecht 1992.
- Dijkstra, V., Belangrijkste zoogdiergebieden in Nederland; mededeling 37 van de Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming (VZZ), Utrecht 1997.
- Hustings, F., J.-W. Vergeer, SOVON Vogelonderzoek Nederland, Atlas van de Nederlandse Broedvogels, Nederlandse fauna deel 5, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden 2002.
- Lange, R., P. Twisk, A. van Winden en A. van Diepenbeek, Zoogdieren van West-Europa, Stichting Uitgeverij KNNV en Vereniging Natuurmonumenten, Utrecht 1994.
- Limpens, H., K. Mostert en W. Bongers, Atlas van de Nederlandse vleermuizen: Onderzoek naar verspreiding en ecologie, KNNV Uitgeverij, Utrecht 1997.
- Meijden, R. van der, Heukels' Flora van Nederland, Wolters-Noordhoff bv, Groningen/Houten 2005.
- Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, De Nederlandse libellen (Odonata) - Nederlandse fauna deel 4, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden 2002.
- Nie, dr. H. de, Atlas van de Nederlandse zoetwatervissen, Media Publishing en Stichting Atlas Verspreiding, Doetinchem 1993.
- Peeters, T.M.J., C. van Achterberg, W.R.B. Heitmans, W.F. Klein, V. Lefeber, A.J. van Loon, A.A. Maelis, H. Nieuwenhuijsen, M. Reemer, J. de Rond, J. Smit, H.H.W. Velthuis, De wespen en mieren van Nederland (Hymenoptera: Aculeata) - Nederlandse fauna deel 6. Nationaal Natuur-

historisch Museum Naturalis, Leiden, KNNV Uitgeverij, Utrecht & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden 2004.

- Vlinderwerkgroep Friesland & De Vlinderstichting, Dagvlinders in Fryslân: het vluchtige vastgelegd, Friese Pers Boekerij en KNNV Uitgeverij, Leeuwarden 2000.
- Vos, S., Werkatlas Zoogdieren in Fryslân - verspreiding 1990 - 2006, Provincie Fryslân, Leeuwarden 2007.
- Waarnemingenverslag 2007 'Dagvlinders, libellen en sprinkhanen', EIS-Nederland, De Vlinderstichting en de Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie.
- Wymenga, E., A. Brenninkmeijer, L. Heikoop & J. Schut (red.), Speciale beschermingszones en beschermde soorten in Fryslân, A&W-rapport 486, Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek bv, Veenwouden 2006.

B i j l a g e n

1. Overige zoogdieren
2. Broedvogels
3. Vissen
4. Vlinders
5. Libellen
6. Codes Rode lijst
7. Uitleg beschermingsregime

Bijlage 1. Overige zoogdieren in het uurhok 10-57 in en rond het plangebied (werkatlas)

Nederlandse naam	Waarneming	Rode lijst	Beschermingsregime
Aardmuis	x		Tabel 1
Bosmuis	x		Tabel 1
Bruine rat	x		
Bunzing	x		Tabel 1
Dwergmuis	x		Tabel 1
Dwergspitsmuis	x		Tabel 1
Egel	x		Tabel 1
Gewone bosspitsmuis	x		Tabel 1
Hermelijn	x		Tabel 1
Huismuis	x		
Mol	x		Tabel 1
Muskusrat	x		
Noordse woelmuis	x	KW	Tabel 3 (bijlage IV)
Veldmuis	x		Tabel 1
Vos	x		Tabel 1
Waterspitsmuis	x	KW	Tabel 3 (bijlage 1)
Woelrat	x		Tabel 1

x = vangst of vondst

= braakbalvondst

Bijlage 2. Broedvogels in het uurhok 10-57 in en rond het plangebied (atlas)

Nederlandse naam	Waarneming	Rode lijst	Beschermingsregime
Baardman	w		Vogels
Bergeend	z		Vogels
Blauwborst	z		Vogels
Boerenwaluw	w/z	GE	Vogels
Bonte Vliegenvanger	z		Vogels
Boomkruiper	w/z		Vogels
Bosrietzanger	w/z		Vogels
Braamsluiper	w/z		Vogels
Bruine Kiekendief	z		Vogels
Buidelmees	z		Vogels
Buizerd	z		Vogels
Dodaars	m		Vogels
Ekster	w/z		Vogels
Fazant	w/z		Vogels
Fitis	w/z		Vogels
Fuut	z		Vogels
Gaai	w/z		Vogels
Gekraagde Roodstaart	w		Vogels
Gele Kwikstaart	w/z	GE	Vogels
Gierzwaluw	z		Vogels
Grasmus	w/z		Vogels
Graspieper	w/z	GE	Vogels
Grauwe Gans	w		Vogels

Nederlandse naam	Waarneming	Rode lijst	Beschermingsregime
Grauwe Vliegenvanger	w/z	GE	Vogels
Groenling	w/z		Vogels
Grote Bonte Specht	w/z		Vogels
Grote Lijster	w/z		Vogels
Grutto	z	GE	Vogels
Havik	z		Vogels
Heggenmus	w/z		Vogels
Holenduif	w/z		Vogels
Houtduif	w/z		Vogels
Huismus	w/z	GE	Vogels
Huiszwaluw	z	GE	Vogels
Kauw	w/z		Vogels
Kemphaan	m	EB	Vogels
Kerkuil	z	KW	Vogels
Kievit	w/z		Vogels
Kleine Karekiet	w/z		Vogels
Kleine Plevier	m		Vogels
Kneu	w/z	GE	Vogels
Knobbelzwaan	z		Vogels
Koekoek	w/z	KW	Vogels
Kokmeeuw	z		Vogels
Kolgans	m		Vogels
Koolmees	w/z		Vogels
Krakeend	z		Vogels
Kuifeend	z		Vogels
Matkop	w/z	GE	Vogels
Meerkoet	w/z		Vogels
Merel	w/z		Vogels
Nijlgans	z		
Pimpelmees	w/z		Vogels
Putter	w		Vogels
Ransuil	z	KW	Vogels
Rietgors	w/z		Vogels
Rietzanger	z		Vogels
Ringmus	w/z	GE	Vogels
Roodborst	w/z		Vogels
Scholekster	w/z		Vogels
Slobeend	m	KW	Vogels
Snor	w	KW	Vogels
Soepeend	w/z		
Soepgans	w/z		
Spotvogel	w/z	GE	Vogels
Spreeuw	w/z		Vogels
Sprinkhaanzanger	w		Vogels
Tafeleend	z		Vogels
Tjiftjaf	w/z		Vogels
Torenvalk	z		Vogels
Tuinfluit	w/z		Vogels
Tureluur	z	GE	Vogels
Turkse Tortel	w/z		Vogels

Nederlandse naam	Waarneming	Rode lijst	Beschermingsregime
Veldleeuwerik	w/z	GE	Vogels
Vink	w/z		Vogels
Waterhoen	w/z		Vogels
Waterral	w		Vogels
Watersnip	z	BE	Vogels
Wilde Eend	w/z		Vogels
Winterkoning	w/z		Vogels
Witte Kwikstaart	w/z		Vogels
Wulp	z		Vogels
Zanglijster	w/z		Vogels
Zomertaling	w	KW	Vogels
Zwarte Kraai	w/z		Vogels
Zwarte Roodstaart	w/z		Vogels
Zwartkop	w/z		Vogels

m = mogelijk
w = waarschijnlijk
z = zeker

Bijlage 3. Vissen in het kilometerhok 170-553 en in het uurhok 10-57 in en rond het plangebied (Provincie Fryslân)

Nederlandse naam	Waarneming 170-553	Rode lijst 10-57	Beschermingsregime
Baars	x		
Blankvoorn	x		
Brasem	x		
Driedoornige stekelbaars	x		
Grote modderkruiper		x	Tabel 3 (bijlage 1)
Kolblei	x		
Paling	x		
Pos	x		
Snoekbaars	x		
Spiering	x		
Winde	x		
Zeelt	x		

Bijlage 4. Vlinders in het uurhok 10-57 in en rond het plangebied (waarnemingenverslag)

Nederlandse naam	Waarneming 1999- 2001	2002- 2006	Rode lijst	Beschermingsregime
Argusvlinder	x	x		
Atalanta	x	x		
Boomblauwtje	x	x		
Bruin zandoogje	x	x		
Citroenvlinder	x	x		
Dagpauwoog	x	x		
Distelvlinder	x	x		

Nederlandse naam	Waarneming		Rode lijst	Beschermingsregime
	1999-2001	2002-2006		
Gehakelde aurelia		x		
Gele luzernevlinder		x		
Groot koolwitje	x	x		
Hooibeestje	x			
Icarusblauwtje	x			
Klein geaderd witje	x	x		
Klein koolwitje	x	x		
Kleine vos	x	x		
Kleine vuurvinder	x			
Landkaartje	x			
Oranjetipje	x			
Rouwmantel	x		VN	Tabel 3 (Bijlage 1)
Zwartsprietdikkopje	x	x		

**Bijlage 5. Libellen in het uurhok 10-57 in en rond het plangebied
(waarnemingenverslag)**

Nederlandse naam	Waarneming		Rode lijst	Beschermingsregime
	1999-2001	2002-2006		
Bloedrode heidelibel	x			
Gewone oeverlibel		x		
Gewone pantserjuffer	x			
Houtpantserjuffer	x			
Lantaarntje	x	x		
Paardenbijter	x	x		
Zwarte heidelibel	x			

Bijlage 6. Codes Rode lijst

BE	Bedreigd
EB	Ernstig Bedreigd
GE	Gevoelig
KW	Kwetsbaar
OG	Onvoldoende Gegevens
NB	Niet Beschouwd, standaardlijstsoort
TNB	Thans Niet Bedreigd
UW	Uitgestorven (wereldschaal)
UWW	In het Wild uitgestorven (wereldschaal)
VN	Verdwenen uit Nederland
VN*	Verdwenen uit Nederland voor 1900
VNW	In het wild verdwenen (Nederland)

Bijlage 7. Uitleg beschermingsregime

Soorten in tabel 1

Dit betreft de soorten die in de AMvB 2004 ex artikel 75 van de Flora- en faunawet worden omschreven als 'Algemene soorten'. Ze zijn in Nederland zo algemeen voorkomend dat wordt aangenomen dat ruimtelijke ontwikkelingen de gunstige staat van instandhouding van deze soorten niet negatief beïnvloeden. Voor deze 'Algemene soorten' geldt een vrijstelling voor de artikelen 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld.

Soorten in tabel 2

Dit betreft de soorten die in de AMvB 2004 ex artikel 75 van de Flora- en faunawet worden omschreven als 'Overige soorten'. Voor deze 'Overige soorten' geldt, in het kader van de Flora- en faunawet, een vrijstelling mits wordt gewerkt volgens een door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit goedgekeurde gedragscode. Deze gedragscode moet door de sector of de ondernemer zelf worden opgesteld en ingediend voor goedkeuring (zie hierna). Zolang geen gedragscode is opgesteld, moet voor verstoring van de soorten ontheffing worden aangevraagd. Een ontheffing zal worden verleend als:

- er geen benutting of economisch gewin plaatsvindt;
- zorgvuldig wordt gehandeld.

Dit houdt in elk geval in dat de werkzaamheden geen wezenlijke invloed hebben op de soort. Er mag geen afbreuk worden gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. Verder moet voorafgaand aan de werkzaamheden in redelijkheid alles worden verricht of gelaten om te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken dat dieren worden gedood of verwond en verblijfplaatsen worden beschadigd. Hierdoor ligt het voor de hand dat in ieder geval buiten het broedseizoen zal moeten worden gewerkt.

Soorten in tabel 3

Dit betreft de soorten die worden genoemd in bijlage 1 van de AMvB 2004 ex artikel 75 van de Flora- en faunawet of in bijlage IV van de Habitatrichtlijn. Ontheffing voor deze soorten wordt alleen verleend onder strikte voorwaarden. Voor verstoring van deze soorten kan slechts ontheffing worden verleend als aan de volgende drie voorwaarden wordt voldaan:

- als geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort;
- als er geen alternatief is voor de werkzaamheden;
- als sprake is van een specifiek in de wet of de AMvB genoemde omstandigheid, bijvoorbeeld de bedreiging van de volksgezondheid of de openbare veiligheid, bestendig gebruik en uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

Gedragscodes voor soortenbescherming

Een gedragscode wordt noodzakelijk om van bepaalde vrijstellingen te kunnen gebruikmaken. De code moet door een sector of ondernemer worden opgesteld en worden goedgekeurd door de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Een gedragscode maakt op systematische wijze duidelijk hoe aan de voorwaarden van de vrijstelling kan worden voldaan. Belangrijke elementen hierbij zijn de begrippen 'zorgvuldig handelen' en 'al het redelijke doen' om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen. Daarbij moet:

- een inventarisatie worden verricht naar beschermde soorten in het plangebied (door een deskundige);
- een plan van aanpak worden opgesteld voor het voorkomen van verstoring van de beschermde soorten;
- tevens een plan van aanpak worden opgesteld om verblijfplaatsen die voor langere periode worden gebruikt, te beschermen;
- bijzondere aandacht worden besteed aan soorten van de Rode lijst, bijlage IV van de Habitatrichtlijn en bijlage 1 van de Vogelrichtlijn;

en tot slot:

- mogen geen werkzaamheden worden uitgevoerd die in strijd zijn met de verbodsbepalingen in de voor soorten meest kwetsbare periode.

Vogels

Alle vogelsoorten (uitgezonderd exoten) zijn beschermd. Bij uitvoering van werkzaamheden in het kader van een ruimtelijke inrichting geldt vrijstelling van de verboden als wordt gehandeld volgens een goedgekeurde gedragscode.

Als er geen gedragscode is, moet worden nagegaan of verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet worden overtreden. In dergelijk geval is het mogelijk ontheffing aan te vragen. Men kan ook buiten het broedseizoen werken of starten voor het broedseizoen en de werkzaamheden continu laten voortduren waardoor geen verbodsbepalingen worden overtreden. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt dat het broedseizoen van ongeveer 15 maart tot 15 juli duur.

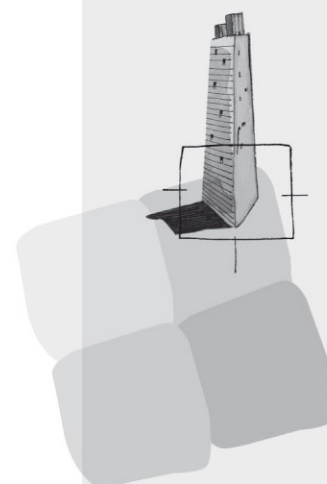
Colofon

Rapport
BügelHajema Adviseurs b.v.

Projectleiding
BügelHajema Adviseurs b.v.
De heer D. Venema

Supervisie
BügelHajema Adviseurs b.v.
Mevrouw M. Teensma

Projectnummer
285.35.07.35.00

BügelHajema Adviseurs bv
Bureau voor Ruimtelijke
Ordering en Milieu BNSP
Balthasar Bekkerwei 76
8914 BE Leeuwarden
T 058 215 25 15
F 058 215 91 98
E leeuwarden@bugelhajema.nl
W www.bugelhajema.nl

Vestigingen te Assen,
Leeuwarden en Amersfoort